

honoris causa doktorává avatom s felruházom mindazokkal a jogokkal és kiváltságokkal, melyek a törvény erejénél fogva a honoris causa doktorokat megilletik.

Szívből kívánom, engedje meg az Isteni Gondviselés, hogy Ön, uram, mint aki a magyar tudományosságnak eddig is hathatós ápolója és sikerekben gazdag előmozdítója volt, még sok éven át fejthesse ki áldásos tevékenységét Egyetemünk, a tudomány és a magyar haza javára“.

Rector: Kérem . . . t, méltóztassék hozzánk lépni, hogy doktorrá fogadjuk.

Kézfogás (felavatandó a tanári emelvény *elé* járulván, a Tanács a szokásos sorrendben fogadja doktorrá).

Rector üdvözlő beszédben köszönti a honoris causa doktort s átnyújtja az oklevelet.

Esetleges egyéb üdvözlések.

A honoris causa doktor köszönő beszéde.

Rector: Ülésünk tárgya kimerítettén, felavató ülésünket bezárom.

41. „Sub auspiciis Gubernatoris“ történő felavatás.

(A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszternek 1922. évi június hó 24-én 80.160/1922. sz. alatt kelt rendelete.)

Magyarország Kormányzója Ő Főméltósága 1922. évi június hó 23. napján kelt elhatá-

rozásával megengedni méltóztatott, hogy a hazai tudományegyetemeken a „Promotio sub auspiciis Regis“ intézménye helyére a jelenlegi alkotmányjogi helyzet tartama alatt a „Promotio sub auspiciis Gubernatoris“ intézménye, a „Magyarország Kormányzójának pártfogása alatt doktorráavatás“ lépjen.

Jegyzet. A rendelet kísérőirata szerint: az országra nehezedő súlyos időkre való tekintettel a „Sub auspiciis Gubernatoris“ doktori avatás jelképéül átadandó gyűrűk honi gyártmányú vasból készítendőek el.

Ez ünnepélyes doktorráavatásnak kieszközlése körül a következő eljárás követendő:

1. Ezen kitüntetés kieszközlése iránt az illető kar indítványára az egyetem tanácsa javaslatot tesz a vallás- és közoktatásügyi miniszternek.

A kar indítványát *saját* kezdeményezésére, avagy *kérvény* alapján teheti meg; kérvények eziránt *közvetlenül* az egyetemen is benyújthatók, amennyiben pedig Ő Főméltóságánál terjesztettek elő, a vallás- és közoktatásügyi miniszter által az egyetemhez is leküldendőek.

2. Minden iskolai évben a budapesti egyetem összes karainak hallgatói közül legfeljebb csakis kettő, a többi egyetemek hallgatói közül pedig *csakis egy-egy* hozható ezen legfelsőbb kitüntetésre javaslatba.

3. Ezen javaslatnak megtételénél csakis azok az erkölcsi magaviselet tekintetében is teljesen kifogástalan doktorjelöltek veendőek

figyelembe, akik úgy gimnáziumi, mint egyetemi tanulmányaikat általában jeles eredménnyel végezték be és a doktori fokozat elnyeréséhez szükséges összes szigorlatokat is mind kitüntetéssel tették le.

4. Az egyetem tanácsa javaslatát rendszerint minden *iskolai évnél végén*, a szigorlati határidők vége felé, vagy pedig a következő *iskolai évnél kezdetén* teszi meg.

5. Az iskolai évnél *folyamán* ilyen ünnepélyes felavatás iránti folyamodvány csakis akkor tárgyalható, ha ezt a vallás- és közoktatásügyi miniszter *kormányzói* meghagyásra elrendeli.

6. A javaslatok megtételénél az *egyes karok arányos váltakozására* lehetőleg figyelemmel kell lenni.

7. Amennyiben *több* olyan jelölt *volna*, aki ezen kitüntetésre méltónak mutatkozik, úgy az egyetem tanácsa a 2. pont értelmében teendő javaslatában aziránt is nyilatkozni tartozik, hogy a jelölteket milyen sorrendben véli érdemeseknek.

8. Amennyiben valamelyik iskolai évben egy jelölt sem *volna* olyan, aki kitüntetésre teljes mértékben érdemesnek lenne mondható, az egyetem tanácsa javaslatot sem tesz.

Ezen szabályrendelet 1922. június hó 24. napján lép életbe.

Jegyzet. Sub auspiciis Regis promotióra valamely tanévre szólólag csak azok hozhatók a minősítettek közül javaslatba akik ugyanabban a tanévben nyerték el a

jogot a felavatásra. Hogy olyan valaki hozathassék eme legfelsőbb kitüntetésre javaslatba, aki már az elmúlt tanévben tette le utolsó szigorlatát és szerezte meg a jogot a felavatásra: arra Ő cs. és ap. kir. Felségének külön legmagasabb kérése kérendő ki. (A 98.235/1909. vkm. sz. leiratból.)

A promotio sub auspiciis Gubernatoris szertartásának szabályzata.

A Tanács bevonulása.

1. A felavatás az egyetem aulájában történik. Az egyet. tanács a tanácsterem felől levő ajtón bevonul az aulába, melynek alsó része, a majd elhelyezkedendő tanáccsal szemben, a közönségnek van fentartva. A Rector Magnificus előtt halad a díszöltöztetű egyetemi pedellus és viszi az egyetem botját. A talárba öltözött s az egyetem jelvényeivel (az arany nyakláncsal) felőkesített rector után jön, ugyancsak talárban, a prorektor, azután szintén talárban, fehér nyakkendővel és keztyűvel a többi tanács: a hagyományos sorrend szerinti egy-egy kar dékánja, akit megelőz a díszöltöztetű kari pedellus a kar botját vive; követi minden kar dékánját az illető prodékán, akik közül az orvoskari egyszersmind a promotor, ha a fölavatás e karból történik. A tanácsjegyző asztala mellett ülve várja a tanács bevonulását. Ugyanezt teszi a jelölt, frakköltözetben, vagy magyar díszben

fehér nyakkendősen és keztyűsen, állva, a felolvasó asztala előtt, ennek hátat fordítva.

2. A rector magnificus és a tanács a szokott módon helyezkedik el.

Az egyetemi pedellus a tanácsjegyző és a jelölt felolvasó asztala között áll meg, 2 kari pedellus az innen jobbra eső ajtónál, 1 a kormányzói képviselő emelvénye mellett, oldalt, és 1 a tanácsjegyző asztalától balra.

Az avatás formaságai.

3. A Rector Magnificus üdvözlí a tanácsot, köszönti a jelöltet és ezzel a díszülést megnyitja. Fölkéri a fölavatandó karának dékánját a mai promotio sub auspiciis Gubernatoris ügyének előterjesztésére.

4. A dékán fölolvassa a kari indítványt és a tanácsi előterjesztést s azután a kormányzói elhatározásról szóló leíratot.

Jegyzet. Szokás szerint a dékán a felavatás historikumát tömören ismerteti.

5. A Rector Magnificus: „A tanács örömmel értesül a Kormányzó Úr Ó Főméltóságának legmagasabb leíratából, hogy a Kormányzó Úr Ó Főméltóságának képviselője legmagasabb megjelentésével fogja szerencsétetni az ülést. Hogy ennek megnyíltáról a Kormányzó Úr Ó Főméltóságának képviselőjét értesítsék, küldöttségül felkérem a mélt.

prorector urat és a fölavatandó karának mélt. dékánját. Az ülést pedig a küldöttség visszaérkeztéig felfüggesztem.

6. A megérkező kormányzói képviselőt, kinek közeledtét az ajtónálló pedellus jelzi, a rector magnificus az egyetemi tánáccsal az ajtóban fogadja s előkészített helyére vezeti, aztán ünnepélyesen üdvözli.

7. Befejezván beszédét a Rector Magnificus s netáni válaszát a kormányzói képviselő, a rector magnificus felszólítja a jelöltet köszönete elmondására.

8. A jelölt néhány lépést tesz a kormányzói képviselő felé, megáll, meghajlik s aztán a következőket mondja (olvasva):

Kormányzói képviselő úr! A legmélyebb hódolattal járulok Nagyméltóságod, mint a Kormányzó Úr Ó Főméltósága legmagasabb személyének képviselője, elé. Meghatott lelkemben soha nem enyésző hálával köszönöm a kegyet, hogy Kormányzó Úr Ó Főméltósága engem a mai kitüntetésre méltat. Örömtől magasztosultan, igaz szívből fogadom, köszönetem zálogaként, hogy teljes életemben mindig, minden törekvésemet mint hű alattvaló, Kormányzóm szolgálatára, szeretett hazám javára és dicsőségére fogom szentelni.

9. Miután jelölt helyére visszatért, a rector magnificus újra fölveszi az ülés fonalát és a föl-

avatandót fölszólítja, hogy fölavató értekezését olvassa föl.

10. A jelölt a felolvasó asztalánál helyet foglalván, legföljebb 20 percig tartó értekezést olvas föl szaktárgyából. Az értekezésnek, vagyis: amennyiben az illető kar rendes fölavatásainak is föltétele a doktori értekezés, a jelölt doktori dolgozata kivonatának aesthetikai és stiláris szempontból is élvezhetőnek kell lennie s azt a jelölt a Karnak megelőzőleg jóváhagyás végett bemutatni tartozik.

11. Elolvasván értekezését, a jelölt helyére visszatér.

A Rector: Jelölt úr! Mielőtt egyetemünk tanácsa Önt doktorrá avatná, hitet kell tennie arra, hogy mindazt, amit a fölolvassandó eskü magában foglal, hűségesen megtartja.

12. A tanácsjegyző a jelölthöz lép s az eskümintát fölolvassa.

13. A Rector: Kérem a mélt. Fölavató Urat, méltóztassék a jelölt urat doktorrá avatni.

14. A fölavató (állva): Én . . . egyetemünk . . . tudományi karának e. i. dékánja (az *orvostudományi karnál prodékánja*) tisztemhez kötött hatalmamnál fogva Önt . . . úr, tudománya elismeréséül a . . . tudományok doktorává avatom és fölsruháozom mindazokkal a jogokkal és kiváltságokkal, melyek a törvény erejénél fogva a dok-

torokat megilletik. Önnek most már kötelessége leszen: tudományos törekvésekkel kiérdemelt állásának tekintélyét megóvni, nemkülönben szaktudományának és e kir. tudományegyetemnek, melynek doktorai sorába Önt ezenel beiktatjuk, gyarapodását, virágzását s ezzel hazánk javát hathatósan előmozdítani.

15. Rector (fölvatás után): Tessék előlépni, hogy doktorrá fogadjuk.

16. A jelölt helyéről előlépven, a szokott módon a tanácsjegyző asztala mellett a rector magnificushoz járul, ki állva „doktorrá fogadom” szókkal kezét nyújt neki. Ugyanezt teszik aztán egyenkint a jog- és államtudományi, orvostudományi, bölcsészeti-, nyelv- és történettudományi és matematikai és természettudományi kari dékánok, akikhez a jelölt sorban odajárul.

17. Helyére visszaérkezvén, a jelölt a hozzálépő egyetemi pedellustól átveszi és elolvassa a következő köszönet mintát:

Méltóságos m. kir. egyetemi Rector úr! Tekintetes egyetemi Tanács! Méltóságos Fölvató úr! Doktorrá avatásomért méltóztassanak köszönetemet fogadni! Letett hitemhez és kötelességemhez hiven ragaszkodva, mindenkor arra fogok törekedni, hogy állásom tekintélyét megóvjam, nemkülönben szaktudományomnak és ezen tudo-

mányegyetemnek gyarapodását és virágzását s ezzel hazám javát tehetségemhez képest előmozdítsam.

18. A Rector Magnificus: Kérem . . . urat, a . . . tudományok doktorát, szíveskedjék doktori oklevelét átvenni és a kormányzói képviselő úr elé járulni.

19. A kormányzói képviselő beszéde és a gyűrű átadása.

20. A jelölt a gyűrűt átvevén, szótlán meghajlás után helyére tér. A Rector Magnificus szrencsét kíván a jelöltnek. Azután a tanáccsal együtt fölállva, a kormányzói képviselő felé fordul, hogy a Kormányzó Úr Ő Főméltósága legmagasabb kegyelmét ismételten megköszönje. És midőn ezzel a díszülést bezárja, élteti a kormányzót.

21. A kormányzói képviselő lelép az emelvényről s a Rector Magnificus a tanáccsal, lehetőleg a bevonulás sorrendjében távozva a teremből, kikíséri. A jelölt a közönség körébe visszavonul s erre megvárva a tanácsjegyző távozását, a pedellusok is elhagyják a termet.

22. A tanácsjegyző a díszülés lefolyásáról részletes jegyzőkönyvet vezet.

Jegyzet. Ha több jelölt avattatik esetleg egyszerre fel, a felavatási formulák megfelelő helyein többes szám alkalmaztatik. A 8. és 17. pontban foglalt beszédeket a jelöltek felváltva mondják (olvassák).